

Національна бібліотека Чеської Республіки -
Слов'янська бібліотека

**УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ
В МІЖВОЄННІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ**

К 80-тій річниці заснування
Української Студії
Пластичного Мистецтва в Празі

Збірник матеріалів міжнародної конференції
організованої Слов'янською бібліотекою, Українською
ініціативою в Чеській Республіці,
Чеською асоціацією українців і Посольством України
в Чеській Республіці
12–14 листопада 2003 р. в Празі

Прага 2005

ВСТУП

Восени 1998 р. двоє працівників Слов'янської бібліотеки в Празі - Ліда Панкова і Їржі Вацек, виявили у підвалах Національної бібліотеки ЧР кілька папок, щільно наповнених переважно графічними творами українських художників. Йдеться про унікальну за автурою і надзвичайно розмаїту, що стосується графічних технік, тематики, історичної хронології та соціального призначення збірку творів українського мистецтва I половини ХХ століття. В празькій збірці - понад 1000 творів переважно оригінальної графіки - акварелей, рисунків вуглем, олівцем, тушшю, а частково - естампної графіки, які значно розширюють творчі біографії багатьох українських митців, а відтак до наукового обігу вводиться сотні нових творів та близько десяти імен досі зовсім незаних чи мало знаних художників.

У віднайденій збірці - твори 68 художників, чиї людські й творчі долі склались чи перетнулись з Прагою. Передусім окрему групу складають роботи викладачів і студентів Української Студії Пластичного Мистецтва в Празі. Серед них особливу увагу привертають графічні твори професорів Студії Івана Кульця, Івана Мозалевського, Сергія Мака, Роберта Лісовського, Володимира Січинського, а також студентів - Наталії Геркен-Русової, Софії Зарицької, Юрія Вовка, Оксани Лятуринської, Петра Холодного молодшого, Миколи Кричевського, Павла Громницького, Степана Колядинського, Євгена Нормана, Віктора Цимбала та інших. Їхні твори несуть відбиток естетичної та мистецької традиції Студії й є унікальним джерелом ближчого пізнання її творчої й педагогічної діяльності. Віднайдена колекція значно поглиблює дотеперішні знання про українське мистецьке середовище в Празі між двома світовими війнами, в якому Українська Студія була однією з головних духовних і фахових домінант. Цінність збірки визначає також той факт, що переважна більшість віднайдених творів несе шифри Музею Визвольної боротьби України в Празі, тобто була його експонатами.

Міжнародна наукова конференція, присвячена 80-літтю заснування Української Студії пластичного мистецтва, яка відбулась у Празі в листопаді 2003 р., пересвідчила, наскільки значним є науковий інтерес до цього періоду українського мистецтва, і водночас - як досі мало вивченою є празька

школа українського мистецтва. Спільними зусиллями учасників конференції – вчених з України, Чеської Республіки, Словаччини, Німеччини, Канади і США вдалось проаналізувати як досягнення на шляху вивчення українського мистецького середовища в міжвоєнній Чехо-Словаччині, так і сформулювати головні цілі, на яких мав би зосередитись пошук і дальше пізнання української мистецької Праги. Важливо також, що в контексті чесько-українських культурних відносин діяльність українських творчих установ, праця багатьох митців і сьогодні викликає значний інтерес у фахових колах України та Чехії.

Оксана ПЕЛЕНСЬКА

OBSAH•ЗМІСТ•SUMMARY

Úvod•Вступ•Introduction7
Autoři příspěvků13
Оксана ПЕЛЕНСЬКА Празька знахідка як знакова подія в європейському мистецькому просторі15
Олександр ФЕДОРУК Прага обітована як спокуса заходом: входження в Модерне мистецтво українців вигнанників29
Bohdan ZILYNSKYJ Ukrajínští emigranti jako ilustrátoři českých časopisů a knih (třicátá a čtyřicátá léta 20. století)39
Myroslava MUDRAK Czech Modernism and the Ukrainian Studio of Plastic Arts: Parallel Strategies53
Ярослав ТАРАС Вклад професора Д. Антоновича в написання історії Українського мистецтва65
Владислав ГРЕШЛИК Українське міжвоєнне мистецтво у фондах Музею українсько-руської культури в Свиднику79
Микола МУШИНКА Художник Іван Іванець і його родина в Чехії83
Rumjana DAČEVA Ukrajinské umění ve sbírkách Památníku národního písemnictví v Praze101
Людмила СОКОЛЮК Бойчукізм в оцінці українського мистецького середовища міжвоєнної Праги115

Ростислав ШМАГАЛО Українська Студія Пластичних Мистецтв у Празі і мистецько-освітній рух української еміграції	125
Дарія ДАРЕВИЧ Катерина Антонович (1884-1975): Прага – Вінніпег	155
Алена МОРАВКОВА Оксана Лятуринська і Галя Мазуренко – студентки Української Студії Пластичного Мистецтва	163
Наталка ФІЛЕВИЧ Ярослав Фартух – невідомий учень Кулеця	169
Ладислав ПУШКАР Художня творчість Івана Кулеця у збіркових фондах Свидницького музею українсько-руської культури	177
Бланка ЄРЖАБКОВА Зображення дитини в мистецтві Галини Мазепи- педагогічний аспект	191
Богдан ГОРИНЬ Празький період навчання і творчості Віктора Цимбала (1922 – 1928)	201
Віта СУСАК Петро Омельченко та Василь Хмелюк: нові матеріали до творчих біографій	215
Оксана ІВАСЮК Розголос про Студію образотворчого мистецтва у Празі	235
Ольга ЛАГУТЕНКО Творчість Івана Мозалевського в 1920-ті роки	245
Світлана КОЧЕРГА Поезія і (як) писанкарство: своєрідність малярських образів Оксани Лятуринської	255

Анатолій ТРЕМБИЦЬКИЙ Новознайдена рукописна праця Володимира Січинського “Наукові дослідження над українським мистецтвом“	267
Лілія ІВАНЕВИЧ Кость Широцький та Володимир Січинський – паралелі життя і творчих досліджень українського сакрального мистецтва	281
Тетяна ДУГАЄВА Європейський період творчості Опанаса Шевчукевича (1922-1931)	301
Павло МУРАШКО Спогади про художника Павла Громницького (1889 – 1977)	307
Марія ЛЕОНТОВИЧ – ЛОШАК Спогади про роки навчання в Українській Студії Пластичного Мистецтва в Празі	311
Věroslav BERGR Vzpomínky na studia u profesora Ivana Kulce	313
Seznam ilustrací	315
Rejstřík	317

Publikace Slovanské knihovny – 50

Řídí Lukáš Babka

**UKRAJINSKÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ
V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU**

**K 80. výročí založení Ukrajinského studia výtvarných umění
v Praze**

Sborník příspěvků z mezinárodní konference Ukrajinské umění v meziválečném Československu, pořádané Slovanskou knihovnou, Českou asociací ukrajinistů, Ukrajinskou iniciativou v České republice a Velvyslanectvím Ukrajiny v České republice 12.–14. listopadu 2003 v Praze

K vydání připravila a rejstřík sestavila Dagmar Petišková

Vydala Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna
1. vydán
Praha 2005

Reprodukce na obálce: Natalja Gerken-Rusova, Ars arma pro patria,
nedatováno /se sbírky Slovanské knihovny/
Obálku graficky upravila Alena Křesalová
Vytisklo: Polygrafické oddělení NK ČR

Distribuce:
Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna
Klementinum 190
110 00 Praha 1
Email: jindriska.hybsova@nkp.cz

Oddělení odbytu NK ČR
Email: mirosovsky.ivo@cdh.nkp.cz